

OBSAH

Předmluva k druhému vydání	7	Úvod	15
Předmluva k prvnímu vydání	8		

I. VYŠETŘOVACÍ METODY V PNEUMOLOGII

1 Anamnéza a fyzikální vyšetření v pneumologii (Vladimír Koblížek, Vítězslav Kálek, Jaromír Zatloukal)	19	5 Mikrobiologické vyšetřovací postupy v diagnostice plicních nemocí (Milan Kolář)	54
1.1 Úvod	19	5.1 Úvod	54
1.2 Anamnéza	19	5.2 Přehled metod	54
1.3 Fyzikální vyšetření u plicních chorob	25	5.3 Vlastní mikrobiologické metody	54
1.4 Závěr – perspektivy	30	5.4 Odběr materiálu a jeho transport do laboratoře	55
2 Biochemická a hematologická vyšetření v pneumologii (Libor Fila)	31	5.5 Závěr – perspektivy	57
2.1 Úvod	31	6 Mikromorfologická vyšetření u patologických stavů respiračního traktu (Aleš Ryška)	58
2.2 Přehled metod	31	6.1 Úvod	58
2.3 Jednotlivé metody	31	6.2 Přehled metod	58
2.4 Závěr – perspektivy	36	6.3 Jednotlivé metody	59
3 Imunitní systém respiračního ústrojí a imunologické vyšetřovací metody v pneumologii (Ilija Stříž)	37	6.4 Závěr – perspektivy	61
3.1 Úvod	37	7 Zobrazovací metody	63
3.2 Anatomická struktura imunitního systému	37	7.1 Radiologické vyšetřovací metody (Jaroslav Polák)	63
3.3 Imunitní reakce	42	7.2 Radionuklidové vyšetřovací metody (Pavel Koranda)	80
3.4 Imunologické vyšetřovací metody	44	7.3 Vyšetřování hrudníku ultrazvukem (Vratislav Sedláček, Petr Bachan)	86
3.5 Závěr – perspektivy	47	8 Vyšetřování plicních funkcí (Jana Kocínová)	90
4 Principy imunogenetických vyšetřovacích metod (Eva Kriegová, Martin Petřek)	48	8.1 Úvod	90
4.1 Úvod	48	8.2 Přehled metod	90
4.2 Přehled metod používaných v imunogenetice	48	8.3 Jednotlivé metody	91
4.3 Principy nejčastěji používaných metod	49	8.4 Shmutí	101
4.4 Metody studia genetických faktorů plicních nemocí	52	8.5 Závěr – perspektivy	102
4.5 Závěr – perspektivy	53	9 Endoskopické a punkční vyšetřovací techniky	104
		9.1 Diagnostická bronchologie (Vítězslav Kálek)	104
		9.2 Punkční techniky v pneumologii (Vítězslav Kálek, Vratislav Sedláček)	109

II. ONEMOCNĚNÍ DOLNÍCH DÝCHACÍCH CEST

10 Akutní tracheobronchitida (Vítězslav Kálek)	115	10.5 Diagnostika	117
10.1 Definice	115	10.6 Léčba	117
10.2 Epidemiologie	115	10.7 Diferenciální diagnóza	117
10.3 Etiologie a patogenese	115	10.8 Prognóza	117
10.4 Klinický obraz	115		

11	Jiná onemocnění průdušnice (<i>Vítězslav Kálek</i>)	121	13.5	Etiologie a patogenéze	164
11.1	Jiné záněty průdušnice	121	13.6	Klinický obraz	166
11.2	Vrozená onemocnění	122	13.7	Diagnostika	166
11.3	Onemocnění nejasné etiologie	122	13.8	Léčba	172
11.4	Nádory průdušnice	123	13.9	Diferenciální diagnóza	181
11.5	Stenóza průdušnice	123	13.10	Prognóza	182
11.6	Transplantace průdušnice	124			
12	Chronická obstrukční plicní nemoc (CHOPN) (<i>Viktor Kašák</i>)	126	14	Bronchiektazie (<i>Vítězslav Kálek</i>)	184
12.1	Souhm	126	14.1	Souhm	184
12.2	Definice	128	14.2	Definice	184
12.3	Definice exacerbace	129	14.3	Epidemiologie	184
12.4	Epidemiologie	131	14.4	Etiologie a etiopatogenéze	184
12.5	Etiologie a patogenéze	131	14.5	Klinický obraz	185
12.6	Klinický obraz	135	14.6	Diagnostika	186
12.7	Diagnostika, klasifikace a vyšetřovací metody	135	14.7	Léčba	187
12.8	Monitorování	146	14.8	Diferenciální diagnóza	187
12.9	Léčba stabilizované nemoci	147	14.9	Prognóza	188
12.10	Nefarmakologická léčba	151	15	Bronchiolitidy (<i>Vítězslav Kálek</i>)	189
12.11	Léčba exacerbace	152	15.1	Souhm	189
12.12	Diferenciální diagnóza	154	15.2	Definice	189
12.13	Prognóza	155	15.3	Epidemiologie	189
13	Asthma bronchiale (<i>Viktor Kašák</i>)	157	15.4	Etiologie a patogenéze	189
13.1	Souhm	157	15.5	Klinický obraz	190
13.2	Definice	157	15.6	Diagnostika	190
13.3	Definice exacerbace	161	15.7	Některé klinicky významné typy bronchiolitid	190
13.4	Epidemiologie	163	15.8	Léčba	192
			15.9	Diferenciální diagnóza	192
			15.10	Prognóza	192

III. ZÁNĚTLIVÁ ONEMOCNĚNÍ PLIC

16	Infekční pneumonie (<i>Vítězslav Kálek</i>)	195	17.4	Aspirační pneumonie	217
16.1	Souhm	195	17.5	Inhalační pneumonie	218
16.2	Definice	195	17.6	Ostatní neinfekční pneumonie – pneumonitidy	219
16.3	Epidemiologie	197	17.7	Diferenciální diagnóza	219
16.4	Etiologie a patogenéze	197	17.8	Prognóza	219
16.5	Klinický obraz	198	18	Plicní absces (<i>Vítězslav Kálek</i>)	220
16.6	Diagnostika	198	18.1	Definice	220
16.7	Léčba	211	18.2	Epidemiologie	220
16.8	Diferenciální diagnóza	215	18.3	Etiologie a patogenéze	220
16.9	Prognóza	215	18.4	Klinický obraz	220
17	Neinfekční záněty plic (<i>Vítězslav Kálek</i>)	217	18.5	Diagnostika	221
17.1	Definice	217	18.6	Léčba	221
17.2	Epidemiologie	217	18.7	Diferenciální diagnóza	222
17.3	Etiologie a patogenéze	217	18.8	Prognóza	222

IV. TUBERKULÓZA A JINÉ MYKOBAKTERIÓZY

19	Tuberkulóza (<i>Vítězslav Kálek</i>)	225	19.3	Epidemiologie	227
19.1	Souhm	225	19.4	Etiologie a patogenéze	229
19.2	Definice	225	19.5	Klinický obraz	231

19.6	Mimoplicní tuberkulóza	232	20	Netuberkulózní mykobakteriázy (Vítězslav Koleček)	244
19.7	Diagnostika	233	20.1	Definice	244
19.8	Léčba	236	20.2	Epidemiologie	244
19.9	Diferenciální diagnóza	240	20.3	Etiologie a patogenéze	244
19.10	Prognóza	240	20.4	Klinický obraz	245
19.11	Dozor a dohled	240	20.5	Diagnostika	245
19.12	Prevence – BCG vakcinace	241	20.6	Léčba	246
19.13	Chemoprevence dětí v ČR	242	20.7	Diferenciální diagnóza	246
			20.8	Prognóza	247
			20.9	Dispenzární péče	247

V. INTERSTICIÁLNÍ PLICNÍ PROCESY

21	Obecná charakteristika intersticiálních plicních procesů (Martina Vašáková)	251	24	Exogenní poškození plicního intersticia (Martina Vašáková)	284
21.1	Scém	251	24.1	Exogenní alergická alveolitida	284
21.2	Definice	251	24.2	Pneumokoniózy	286
21.3	Epidemiologie	251	24.3	Polékové poškození plic	288
21.4	Etiologie a patogenéze	251	24.4	Ilegální drogy	290
21.5	Klinický obraz	253	24.5	Postiradiační pneumonie/fibróza	291
21.6	Diagnostika	253	25	Postižení plic u systémových onemocnění (Martina Vašáková)	293
21.7	Léčba	259	25.1	Postižení plic u systémových nemocí pojiva	293
21.8	Prognóza	259	25.2	Postižení plic u systémových vaskulitid	299
21.9	Akutní exacerbace IPP	259	25.3	Difúzní alveolární hemoragie	301
22	Idiopatické intersticiální pneumonie (Martina Vašáková)	261	26	Vzácné intersticiální plicní procesy (Martina Vašáková)	304
22.1	Hlavní idiopatické intersticiální pneumonie	261	26.1	Intersticiální plicní procesy spojené s eozinofilií	304
22.2	Vzácné idiopatické intersticiální pneumonie	267	26.2	Amyloidóza	311
22.3	Neklasifikovatelné idiopatické intersticiální pneumonie	267	26.3	Alveolární proteinóza	311
22.4	Syndrom kombinované fibrózy a emfyzému	267	26.4	Lymfangioleiomyomatóza	312
23	Sarkoidóza a jiné plicní granulomatózy (Vítězslav Koleček)	269	26.5	Plicní alveolární mikrolitiáza	312
23.1	Sarkoidóza	270			
23.2	Granulomatóza s polyangitidou (Wegenerova granulomatóza)	278			
23.3	Syndrom Churga–Straussové	281			
23.4	Plicní histiocytóza z Langerhansových buněk	282			
23.5	Jiné granulomatózy spojené s vaskulitidou	283			

VI. NÁDORY PLIC A PRŮDUŠEK

27	Karcinom plic (Jana Skříčková)	315	27.7	Diferenciální diagnostika	323
27.1	Definice	315	27.8	Léčba	323
27.2	Dělení karcinomu plic podle biologických vlastností a morfoloická klasifikace	315	27.9	Prognóza	333
27.3	Epidemiologie	317	27.10	Registry nákladné léčby karcinomu plic	333
27.4	Etiologie	317	28	Jiné nádory plic a průdušek (Jana Skříčková)	335
27.5	Klinický obraz	317	28.1	Karcinoid	335
27.6	Diagnostika	319	28.2	Vzácné typy karcinomu plic	337
			28.3	Benigni nádory plic a průdušek	337

29	Sekundární nádory plic (<i>Jana Skříčková</i>)	340	29.3	Diagnostika	341
29.1	Definice	340	29.4	Léčba	342
29.2	Epidemiologie	341	29.5	Prognóza	342

VII. ONEMOCNĚNÍ PLEURY

30	Pleuritida (<i>Vladimír Koblížek</i>)	345	32	Pneumotorax (<i>Vladimír Koblížek</i>)	357
30.1	Souhrn	345	32.1	Souhrn	357
30.2	Definice, etiopatogeneze	345	32.2	Patofyziologie	357
30.3	Epidemiologie	345	32.3	Definice, klasifikace	357
30.4	Klinický obraz	346	32.4	Epidemiologie	361
30.5	Diagnostika	347	32.5	Klinický obraz	361
30.6	Léčba	348	32.6	Diagnostika	361
30.7	Diferenciální diagnóza	349	32.7	Diferenciální diagnóza	361
30.8	Prognóza	349	32.8	Léčba	361
31	Pleurální výpotek (<i>Vladimír Koblížek</i>)	350	32.9	Prognóza	363
31.1	Souhrn	350	33	Nádory pleury (<i>Vítězslav Kálek</i>)	364
31.2	Definice, etiopatogeneze	350	33.1	Maligní mezoteliom pleury	364
31.3	Epidemiologie	350	33.2	Jiné primární nádory pleury	366
31.4	Klinický obraz	351	33.3	Sekundární nádory pleury	367
31.5	Diagnostika	352			
31.6	Léčba	354			
31.7	Diferenciální diagnóza	356			
31.8	Prognóza	356			

VIII. ONEMOCNĚNÍ MEDIASTINA

34	Nádory mediastina (<i>Jana Skříčková</i>)	371	35	Záněty mediastina (<i>Jana Skříčková</i>)	379
34.1	Definice a epidemiologie	371	35.1	Definice a etiologie	379
34.2	Klinický obraz (mediastinální symptomy a syndromy)	371	35.2	Klinický obraz	379
34.3	Diagnostika	372	35.3	Diagnostika	379
34.4	Diferenciální diagnóza	374	35.4	Diferenciální diagnóza	379
34.5	Dělení nádorů mediastina	374	35.5	Léčba	380
34.6	Prognóza	378	35.6	Prognóza	380

IX. ONEMOCNĚNÍ PLICNÍHO OBĚHU

36	Plicní embolie (<i>Pavel Jansa</i>)	383	37	Chronická plicní hypertenze (<i>Pavel Jansa</i>)	386
36.1	Souhrn	383	37.1	Plicní arteriální hypertenze	386
36.2	Definice	383	37.2	Plicní venookluzivní nemoc a plicní kapilární hemangiomatóza	389
36.3	Epidemiologie	383	37.3	Plicní hypertenze při postižení levého srdce	389
36.4	Etiologie a patogeneze	383	37.4	Plicní hypertenze u respiračních onemocnění	390
36.5	Klinický obraz	384	37.5	Chronická tromboembolická plicní hypertenze	391
36.6	Diagnostika	384			
36.7	Léčba	385			

X. SYNDROM SPÁNKOVÉ APNOE A HYPOVENTILACE

38	Syndrom spánkové apnoe (Vladimír Koblížek)	395	39	Hypoventilační syndromy (Vladimír Koblížek)	400
38.1	Souhrn	395	39.1	Souhrn	400
38.2	Definice	395	39.2	Definice	400
38.3	Epidemiologie	395	39.3	Epidemiologie	400
38.4	Klinický obraz	395	39.4	Klinický obraz	400
38.5	Diagnostika	397	39.5	Diagnostika	400
38.6	Léčba	398	39.6	Terapie	401
38.7	Diferenciální diagnóza	399	39.7	Diferenciální diagnóza	401
38.8	Prognóza	399	39.8	Prognóza	401

XI. RESPIRAČNÍ INSUFICIENCE

40	Respirační insuficience (Vítězslav Kálek)	405	41	Syndrom akutní dechové tísně (ARDS) (Vítězslav Kálek)	408
40.1	Souhrn	405	41.1	Definice	408
40.2	Definice	405	41.2	Etiologie a patogenese	408
40.3	Epidemiologie	405	41.3	Klinický obraz	409
40.4	Etiologie a patogenese	406	41.4	Diagnostika	409
40.5	Klinický obraz	407	41.5	Léčba	409
40.6	Diagnostika	407	41.6	Diferenciální diagnóza	409
40.7	Léčba	407	41.7	Prognóza	410

XII. VROZENÁ ONEMOCNĚNÍ PLIC

42	Vývojové vady (Vítězslav Kálek)	413	43.6	Klinický obraz	417
42.1	Definice	413	43.7	Plicní exacerbace u CF	419
42.2	Etiologie a patogenese	413	43.8	Diagnostika	419
42.3	Anomálie plicní tkáně	414	43.9	Léčba	419
42.4	Anomálie průdušnice a bronchů	414	43.10	Diferenciální diagnóza	420
42.5	Anomálie mezilalokových štěrbin	414	43.11	Prognóza	420
42.6	Anomálie plicních cév	414	44	Deficit alfa 1-antitrypsinu (Vladimír Koblížek)	421
42.7	Anomálie hrudní stěny	415	44.1	Souhrn	421
42.8	Anomálie bránice	415	44.2	Definice	421
43	Cystická fibróza (Libor Fila)	416	44.3	Epidemiologie	421
43.1	Souhrn	416	44.4	Klinický obraz	423
43.2	Definice	416	44.5	Diagnostika	423
43.3	Genetika CF	416	44.6	Léčba	423
43.4	Epidemiologie	416	44.7	Diferenciální diagnóza	423
43.5	Patofyziologie	417	44.8	Prognóza	423

XIII. POŠKOZENÍ PLIC VLIVY ZE VNÍŠNÍHO PROSTŘEDÍ

45	Poškození plic vlivy zevního prostředí (Martina Šterclovd)	427	45.4	Termické plicní poškození a respirační důsledky inhalace zplodin hoření	432
45.1	Výšková nemoc	427	45.5	Akutní a chronické poškození plic vzniklé v důsledku inhalace toxických par a plynů	434
45.2	Létání letadlem a plicní nemoci	429			
45.3	Potápění a plicní nemoci	431			

XIV. SPECIÁLNÍ TERAPEUTICKÉ POSTUPY

46	Terapeutická bronchologie (<i>Vítězslav Kálek</i>).....	439	48	Zákroky v intenzivní pneumologii (<i>Vratislav Sedláček</i>).....	450
46.1	Úvod.....	439	48.1	Úvod.....	450
46.2	Přehled používaných metod a technologií.....	439	48.2	Seznam metod.....	450
46.3	Jednotlivé metody.....	439	48.3	Metody a postupy v intenzivní péči v pneumologii.....	450
46.4	Závěr – perspektivy.....	443	48.4	Závěr – perspektivy.....	457
47	Dlouhodobá domácí oxygenoterapie (<i>Vladimír Bartoš, Vladimír Koblížek</i>).....	444	49	Plicní rehabilitace (<i>Kateřina Neumannová, Jakub Zatloukal, Vladimír Koblížek, Michal Kopecký</i>).....	458
47.1	Úvod.....	444	49.1	Úvod.....	458
47.2	Přehled metod a způsobů DDO.....	444	49.2	Přehled významů a cílů plicní rehabilitace.....	458
47.3	Vlastní aplikace DDO.....	444	49.3	Struktura plicní rehabilitace.....	459
47.4	Závěr – perspektivy.....	449	49.4	Závěr – perspektivy.....	464

XV. METODY HRUDNÍ CHIRURGIE

50	Diagnostika a léčba hrudních traumat (<i>Robert Lischke</i>).....	469	51.2	Přehled hrudních výkonů u zánětlivých procesů.....	473
50.1	Úvod.....	469	51.3	Vlastní výkony.....	473
50.2	Stavy bezprostředně ohrožující život způsobené poraněním hrudníku.....	469	51.4	Závěr – perspektivy.....	477
50.3	Poranění hrudníku s větším časovým prostorem pro diagnózu a léčbu.....	471	52	Metody hrudní onkochirurgie (<i>Jiří Klein</i>).....	479
50.4	Závěr.....	472	52.1	Úvod.....	479
51	Chirurgická diagnostika a léčba zánětlivých onemocnění dutiny hrudní (<i>Vladislav Hytych</i>).....	473	52.2	Přehled klasických operačních postupů.....	479
51.1	Úvod.....	473	52.3	Technika operací v pneumoonkochirurgii.....	479
			52.4	Závěr – perspektivy.....	487

XVI. PROBLEMATIKA TRANSPLANTACE PLIC

53	Transplantace plic a srdce a plic (<i>Robert Lischke, Martina Vašáková</i>).....	491	53.2	Transplantace srdce a plic.....	498
53.1	Transplantace plic.....	491			

XVII. FARMAKOEKONOMIKA

54	Farmakoeconomika v pneumologii (<i>Viktor Kašák</i>).....	501	54.2	Farmakoeconomika v pneumologické praxi v ČR.....	503
54.1	Úvod do farmakoeconomiky.....	501	54.3	Role odborných společností v systému regulace úhrad.....	505

Obrazová příloha.....	507	Medailonky autorů.....	575
Přehled použitých zkratk.....	561	Rejstřík.....	590
Seznam obrázků.....	567		